

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Admisiunile tipografice arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelariilor 47

Corespondențe săntă și se adresa la:

Redacția "Telegrafului Român", strada Măcelariilor Nr. 43.

Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înipozăză.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rându-se în literă garmonă și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Puncte negre.

Până la călătoria lui Giers, a ministrului rusesc de externe, orizontul politic al Europei părea destul de împede. Se credea, că cu incetarea luptelor din Erzegovina și Crivoscia și cu campania cea scurtă din altă parte a lumii din Egipt, electricitatea din atmosfera politică s-a consumat. Jocul armelor, cugeta omul, că va fi înlocuit cu desbateri diplomatici, cari vor mai repara, că se va putea edifici păcei europene.

Dar eată, se desface o peatră mică din munte, nefinsemătă la vedere, care cu căt se rostogolește mai departe, cu atâtă crește și amintă să se drobească picioarele de lut ale păcii europene.

Giers pleacă într-o călătorie în afaceri de familie. În călătorie se abate pe la Varzin, unde petrecerea Bismarck. De acolo merge la Berlin, unde trece mai departe în Europa.

Cu cât diplomatul rusesc merge mai departe, cu atât și comentarele despre călătoria lui ui luat dimensiuni mai nelinișitoare. Si acum, când e vorba că la întoarcerea diplomatului rusesc se va abate pe la Viena, comentarele călătoriei vîrșă deja sănătei și flăcări, încât ochiul nedreptății să privească și cu atât mai puțin să se orienteze, dacă și din care parte are să se descase tempestă.

Alianța austro-ungaro-germană era până aci nu numai un lucru care nu se putea trage la îndoială, ci era totodată și o garanție a păcii europene.

Ceteasă cineva oficioasele și neoficioasele din Berlin și Germania, ceteasă și oficioasele din Austro-Ungaria și va sta înmormârt de schimbarea de prestă noapte, ca i se infățează.

Pe când mai nainte era un cuget și o înimă, că alianța austro-germană garantează pacea Europei, astăzi aceeași foi de o parte and déjà tropotul

cailor căzăcesci și suruzitul sgomot al tunurilor grele rusești, apropiinduse de granițele Germaniei, și de altă parte văd alianța cea sigură între Germania și Austro-Ungaria cătinânduse din te-meli.

Oficioasele noastre își dan înca să-lință de a ascunde și tropotul căzăcesc și cătinând alianței. Foi de calibru din războiul „Köln, Ztg.” însă, nu vor să mai ascundă nimica, ci suflă în trămbita de alarmă. Mai mult. Aceleși se aruncă cu o vehemență neobisnuită asupra Austro-Ungariei, înțăfîndu-o ostila teutonismului Germaniei și cochetând cu rusismul, cu care, pe socoteala Germaniei, vrea să împărățească și cătinând alianței. Pătralău Guvernul austriac și majoritatea parlamentară austriacă este întrebată de un fel de planslavism, care vrea să întrețină amicitie privată cu Rusia spre scopul indiginității.

Ungharia, ca atare, își are și ea parte sa.

Maghiarii, cari astăzi fac Ungaria, sunt calificați de cōsmopoliti, cari acasă sunt maghiari și în afară prietini cu totă lumea, și cari consideră o Ungharie independentă de o necesitate europeană, de o scăpare și bullevard al libertății, credând că totă lumea este dateare a stă bună pentru această Ungharie independentă. Va se dica Ungharia, care răjămă și ea foarte mult pe alianță amintită mai sus, se vedă și ea dată în judecata presei bismarckiane.

Cum dară au să se descurce încurcăturile acestei, lărgă care mai vine a se adauge, că alianța austro-ungaro-germană e încheiată pe cinci ani cu avis de un an.

Ajungând la acest punct ne admitem amintire de întâlnirea de Danzig, despre a cărei scop și rezultat nu străbătu până acum nimică în public; ne admitem amintire de amenințările din „Berliner Tagblatt” din vara trecută și ne întrebăm, că toate acestea au evorpat de nu li se mai scie de urmă? Nu cumva aceste sunt sute în punctele negre, care se

arată acum deja ca nuori negri pe orizont?

Bărbații de stat ai monarhiei austro-ungrești trebuie să își scâdă de seamă de toate aceste și credem că ei nu vor duce monarhia prin o alianță atât de la landăta la o isolare tocmai în momentele cele mai critice, cari amintimă ca din senin pacea Europei.

Nu suntem inițiați în arcanele politice și de aceea nici nu intrăm mai afund în cestini atât de complicate.

Pentru noi români din monarhia austro-ungurească este de ajuns, că să fin deșteptă și să scânde să intuiționea cea complicată.

Sciind și numai atâtă ne este de ajuns, pentru ca să căștigăm convingerile, că acum, mulți cu oră când altă dată, avem datorină strânsă cu o grupă cu toții pe largă standardul intereseelor noastre naționale patriotică.

Una și nu multe se fie credința noastră politică, ca să nu se împlinescă la noi însă scrierile: „Bavaria păstorul și se vor risipi oile.”

Deci, să stăm bine, să stăm, nu cu frică, ci cu băgare de seamă și să luăm aminte, cum se vor desvolta evenimentele mai departe. Se luăm aminte că nimica să nu ne surprindă și să ne treacă, cu vederea cum ne-au trecut evenimentele dela 1867 încoace.

Înainte de toate solidarii trebuie să reușim români din Austro-Ungaria. Solidaritatea ne-au dovedit la 1848 și la 1861—4 că a fost de binecuvântare pentru sporiul în luptele naționale politice.

Însă acest scump juvel politic nu trebuie aruncat și trântit în ori ce direcțione politice. Solidaritatea, trebuie să ne deschidem bine ochii, unde o aplicăm.

Astăzi ne aflăm într-o situație creată, prin ajutorul unor întâmpărăți, de compatrioții nostri maghiari. Lucrările cari constituie situaționă, sunt aşa de înaintate, încât nu putem vorbi de nici un fel de direcționă în concret. Tot ce putem face este, să arătăm lumii ne-

vădend aceste datini înrădăcinate la popoarele ce se creștină, și de oare ce serbătorile pagănești cădeau tot cu odată cu nașterea lui Christos, lăsără pe poporele să se facă veselile în vîc, fie că după data sa; însă le data o intorsură creștinășă și astfel remasera până în ziua de astăzi. Si fiindcă popoarele și uitașă ce însemnă acele veselii ale lor pe vremile de demult, lucrările săpători părinți fu primite de bună.

Mai în urmă anul nou hotărîndu-se să înceapă la 1 Ianuarie, săptămâna îngăduire Românilor, ca și veselile să le împără în două. O parte din ele rămaseră pentru crăciun, iară alta se așezără la anul nou.

La noi obiceiurile dela crăciun și dela anul nou, venite cu gloatele, dela Roma, pe care le aduse Traian împăratul, nu s'au schimbat nici că negru sub unghe, până azi cu toată intorsura creștină ce le detră săptămâna părinți; căci tir mi-e serbare reinocerării burinței soarelui asupra vrăjitoarelor, tir mi-e serbările libertății și a fericirii popoarelor, tir mie

ajunsurile noastre. Tot ce putem face este ca să ne aparăm de insultele și injuriile ce se aruncă asupra noastră de negădășii cu „titluri” drepturile și existența națională.

Să fim dar cu priveghieri, dar totodată și activi. Activitatea, ca și priveghiera noastră să nu se manifește numai prin vocea unor foi și cătorva articuli, căci nu vom ajunge la întărită.

Cum am fost de încheeați în 1881, când am alea delegații la conferința din Sibiu, așa—trebuie să fim și acum și tot deuna, stând în contact, pentru ca nimene să nu apuce pe căi ratăci.

Precum vedem, cluburile, cari au alea delegații, și de lipsă să nu se lărgădească și să nu se destrame, eară, unde său destrămat, să se reconstruă. Inteligenția din trânele să fie activă și să caute căi și mijloace permise de lege, ca alegerile noastre să fie în cursul devenimentele mari și mici, ca să se scâse orienta cu toții în urmarea atitudinei politice și să nu se dea în mâinile acestor, cari vor veni mai întâi, ca să-i seducă pentru scopuri particulare.

Să priveghiem că țările sunt grele!

Revista politică.

Sibiu, în 10 Decembrie.

Preferența între toate evenimentele o au astăzi știrile alarmătoare, care îsvorăsc din cabinetul de externe din Berlin. „Köln, Ztg.” este foarte spornică în materie de scris de acesta. Un corespondent din Berlin scrie la foaia din Colonia „că alianța austro-germană nu ar fi placut unor politici din Austria și Ungaria. Aceasta este un secret public. Panslavistii austriaci, și de aceea sunt mulți, văd în alianță o predeță pentru o amicitie privată austro-rusească, care ar să producă rodul dărâburii Turciei și împărăția acesteia între cele două împărății. Urmarează mai departe ar fi, alianța împăratilor sub conducerea țărului alb,

FOITA.

Din povestile unchesului sfătios.

Despre pomul crăciunului.*)

(Urmare.)

Romanii, tot în Decembrie, adeca tot la solstițiul de earnă, serbau cam același lucru, însă în cinstea lui Saturn, un deu de ai lor, căruia Grecii îl diceau Cronos, adeca deu Vreme. Serbarea lor era într-o aducere amintie despre libertatea și egalitatea cu domnia în qilele stăpânirei acestui deu, și pentru belșugul și bunul traiu al oamenilor, că a domnit Saturn.

La această serbare Romanii da drumul robilor lor să se veselească și dănișii după pofta inimii lor. Ba încă mulți din domeni slugeau pe robii lor la masă în qilele acestor serbători. Robii eărasi mulți din ei, cari nu și cunoșteau lungul nasului, ocărasi și înfruntau pe domnii lor, cum le venea la gura, și nimeni nu le putea să le facă nimic pentru aceasta.

Acesta serbători sgomoase, în-

care se petrecă cel de fel de fel de necuviante, se numea *Saturnal*.

Cetățenii în aceste qile și trimiteau daruri unul altuia. În ajun copiilor din Roma, unii umblau din casă, să ascundă și în haine schimbă și cu măști de doboitoare, tocmai cum fac astăzi copiii Românilor, cănd umblă cu breza, zânila, plugușul și altele. A doua umblă cu rămurile verzi și dănușile oamenilor, la mulți ani și altele, cum fac astăzi copiii noștri cu Soroca.

Pe atunci anul nou începea la Solstițiul de earnă. Mai târziu să se fie la 1 Ianuarie.

Mulți ar mai fi de dis asupra acestor serbători ale saturnalelor la Români; dar mi-e teamă să nu vi se urască ascultând la nagode de acestea. Mă mărginesc aci, cugând că nu trebuie să mă daiă toată propocșeala de față, căci mie nu-mi mai ramâne nimic.

Așa stateau lucrurile când s-a întemeat creștinismul. Sfintii părinți

vădend aceste datini înrădăcinate la popoarele ce se creștină, și de oare ce serbătorile pagănești cădeau tot cu odată cu nașterea lui Christos, lăsără pe poporele să se facă veselile în vîc, fie că după data sa; însă le data o intorsură creștinășă și astfel remasera până în ziua de astăzi. Si fiindcă popoarele și uitașă ce însemnă acele veselii ale lor pe vremile de demult, lucrările săpători părinți fu primite de bună.

Mai în urmă anul nou hotărîndu-se să înceapă la 1 Ianuarie, săptămâna îngăduire Românilor, ca și veselile să le împără în două. O parte din ele rămaseră pentru crăciun, iară alta se așezără la anul nou.

La noi obiceiurile dela crăciun și dela anul nou, venite cu gloatele, dela Roma, pe care le aduse Traian împăratul, nu s'au schimbat nici că negru sub unghe, până azi cu toată intorsura creștină ce le detră săptămâna părinți; căci tir mi-e serbare reinocerării burinței soarelui asupra vrăjitoarelor, tir mi-e serbările libertății și a fericirii popoarelor, tir mie

veselilele dela Nascerea Măntuitorului nostru omensc din robia păcatului mie unuia mi se pare că tot într-o călă ferb.

Atâtă numai că trebuie să fie ce se apucăt de moșii, dela stramoșii lor ca la orice vreme de trebuință să cunoască fie care, cine sunt ei și de unde se trag.

Ear dacă va fi să ajungem la povestea cu o turmă și un păstor, atunci se schimbă vorba. Când și or lăsa altă neamură obiceiurile și datinile lor numai atunci să ne li le lasă și noi pe ele noastre.

Ear dacă va fi să ajungem la povestea cu o turmă și un păstor, atunci se otoaream și pe foaia celestială, să vedem ce cuvintează.

După așezarea gloatelor romane aduse de Traian împărat, aici pe pămîntul nostru, s'au scutat o sumedenie de neamuri, unele mai sălbaticie și mai răsufoinice, cu arma și cu foc să se facă stăpâni ei pe pămîntul apucat de noi. Iusă cum spune dicătoarea.

o alianță a cărei ascuțită ar fi îndepărtat contra teutonismului. A doua sortă de adversari ai alianței austro-germane, în lăuntrul monarhiei hab-sburgice, sunt cosmonopolii crescute în ideile franceză-liberale, care acasă sunt maghiari și în afară prezintă lumei întregi, care consideră Ungaria independentă de o necesitate europeană, de scăpare și bulevard al tuturor libertăților și cred că toată lumea și datează a întrevin pentru această Ungarie independentă; cariște afară de Ungaria numai cred nimic de lipsă, nici intregită Germaniei, nici Austria, nici un alt stat^a. Corespondența se ocupă apoi cu politica maghiară din 1870 contrără Germaniei și despre nisuinile din monarhie de a paraliza alianța austro-germană. Corespondența amenință cu mână liberă, după ce va inspira terminul alianței în 1884.

Foile vieneze și budapeștene caută să slăbească puterea amenințărilor dela Berlin și asigură că de un conflict cu Germania nu poate fi vorba.

Spațiul nu ne permite a înregistra tot ce se scie în obiectul acesta. Vom reveni.

Englitera a invitat puterile la conferința din Uraea.

Traducem și publicăm mai la vale, dice „Românuș” de Mercuri, un foarte însemnat articol al ziarului parisian „Le Bien Public” inserat în fruntea numărului său din 11 Decembrie, sub titlul „Români și Unguri”.

E de prisos a mai atrage atenția unui asupra acestei lucrări, căci ea se recomandă în deajuns prin tonul împăcitor, prin simțimile ce exprimă și prin vederile clare, inalte și de cel mai mare interes politic, asupra cărora adînu și serios trebuie să cugete toti, și mai cu osobire cei cărora sunt direct adresate.

„Telegraful“ despre Ciangăi.

Diariul Bucureșcian „Telegraful“ scrie asupra acestei teme în urul său de Mercuri următoarele:

Luna trecută a sosit la Pesta o deputație a unei numările ciangăi din Bucovina. Această deputație să declarat de a fi trânsă din partea a 20,000 de ciangăi, care locuiesc parteau României, cunoscută sub numele de Bucovina. Deputația cere într-un mod energetic ajutorul de la Dietă și guvernul maghiar, ea declară că scăpând de procesul de romanisare, la care se află supuși, sunt expuși a muri de foame și nu se mai pot susține ca toată inteligență și forță lor de rezistență extraordinară, cu care, după spusile maghiarilor, se află înzestrată.

Renumit prin ignoranța sa, istoricul maghiar László Mihály, în opera sa fantastă intitulată: „Frații noștri din

Apa trece, pietrile rămân.

Aceste neamuri, după ce au părțit și s-au opusit să steare din fața pământului ori ce urmă de romanitate, său stăteură și ele și binșor una după alta, gonite de alte neamuri și mai barbare și mai numeroase.

Veacuri întregi bieții românașii nostri fură săliți și trăi tulipăți prin pădură, vărăți prin scorburile copacilor și ascunși prin văgăunile munților părănești de pe capul lor o să urgă dumneleacești și omeneasca.

Când eșiră la ileval și se întoarcează părțile lor, România fură mai tot ceea ce fuseseră când i-a adusera Traiană împărat în locurile acestea. Ce e drept, nu mai avură carte și de aceea, se vede, că puternicii de prin preajma noastră, nu voeau, vedetă doastră, dragii moșnul, să le facă și lor parte a trăii, măcar, la lumina soarelui, Români, precum firea și lăsase pe děnsii.

Inse, acelea neamuri vrăjimășe deși se cercă să despoile pe poporul nostru de toate doveziile lui de romanitate, două lucruri nu le puteau smulgă-

| Orient“ nu fine de loc compt de faptul nedebutabil că acești Ciangăi înainte cu vr' 200 de ani au trecut munții Carpați și s-au stabilit în Bucovina; causa emigrării din patria lor a fost că se vădujă espusă a muri de foame și nu se mai puteau susține „cu toată inteligență și forță de rezistență extraordinară“ a neamului maghiar.

„Satul de viață nomadă, dice preotul Tonka (unul din delegații) Ciangăii din Bucovina ceră voia de a se reintroduce în patria lor.“

Cerere a logică și legitimă, după părerea noastră nimic năr fi mai nimerit din partea guvernului maghiar de cătă sprijini aceasta.

Ce se va întâmplă după ce Ciangăii se vor permuta era în Ungaria este un alt lueru: înădă, patrioți din Pesta nu pot și nău dreptul de a refuza acestor maghiari de a se reintroduce, de unde au plecat.

Mizeria înădă mare în Ungaria, cetătorii nostri cunosc faptul, că din an în an emigrăjunea din Ungaria crește mereu; guvernul maghiar însăși împămentă de mărimea valurilor emigrătoare, care părăsește, a creat legi exceptionale pentru a opri această emigrăjune. Așa fiind, rezultatul reintroducerii Ciangăilor devine mai mult decât vădit, ei nu vor putea sta mult în regatul maghiar și instictele lor de popor mongol-nomad îi vor impinge ear să părăsească ţara pe care o cred de patria lor.

Deputația română de Ciangăi a fost compusă din 7 înădă, 6 tărani cu căciuli mari și conducătorul lor preotul protestant Carol Tonka. La banchetul ce li s'a său în clubul scriitorilor și artiștilor din Pesta unul din membrii deputației și-a arătat înțelepciunea ridicând un toast pentru „generalul superior al obținerii ungurești, ministrul Koloman Tisza“!

Maj. Sa a promis deputației, că va face tot posibilul spre a realiza dorințele Ciangăilor. Asemenea promisiuni li s'au făcut și din partea ministrilor și a deputaților. Si noi le dorim Ciangăilor bucovineni ca să se vadă că de curând visul cu ochii, ne temem numai ca nu cumva părănește se vor aşeza cele 20,000 suflente în pustiele Ungariei să fie silite atât o sătă de mijii a părăsi ţara din cauza misericordii, ce copleșesc și aiici pe tărani.

* * *

O altă cestune asupra căreia a fost străsă dilele din urmă atenționarea presei maghiare care a facută cestunea Ciangăilor din Bucovina cu cestuniea confrăților lor din România. Săptămâna trecută cu ocazia unei disuizații apusea capitolului său venită și burse din budgetul Ungariei, să atins în Dietă maghiară și cestuniea ajutorării Ciangăilor de dincolo de Miveloc. În rezumat ce s'a vorbit în această privință:

„Deputatul Adam Lazăr: De 10 ani vă tot rog să votați burse pentru tinerii ciangăi din Moldova, care să poată veni în Ungaria la scoalele pedagogice, spre a se pre-

para de învățători, pentru scoalele maghiare din acea țară, și nătăi facut.

„Coloman Thaly: Scopul nostru trebuie să fie să aducem pe toți maghiari din România și din Bucovina și să-și colonizăm în Ungaria. Deci așa voi să aflu dacă guvernul a făcut ceea ce poate diplomatică în scopul acesta și cu ce rezultat? Eu cred că în România sunt cu toții peste 250 milii de Maghiari, iar mai înainte au fost 300 de milii și mai de multi, 500 de milii, căci Cumanii și Pecenegii au fost Maghiari și Moldova era a Maghiarilor. După aceasta Thaly pretinde, că guvernul Maghiar să facă schimb, dând guvernului României căte doi români pentru un maghiar.

„Ministrul finanțelor, comitele J. Szapary respunde lui Adam Lazăr, că guvernul unguresc nu prea dă mășa să ajute ciangăii din Moldova în modul pre cunoscere el din cauza, că atunci și guvernul României ar putea cere dreptul de reciprocitate, că așa că ajute și el cu burse pe tinerii români din Ungaria, ceea ce nu se poate suferi. Ministrul înădă și recomandă altă cale, așa că: diversele societăți florătope și scolare private, aceleia să ajute pe ciangăii din Moldova.

Lui C. Thaly, ministru i respondă că s'au și luat mășuri pentru aducerea ciangăilor în Ungaria, că începutul se face cu cei din Moldova, că ciangăii vor fi așezați de rîul Tisa începând pe la Bănat, îndată ce se vor termina lucrările desecării bălăilor și altor jumătăți apuse, că li se vor pune condițiuni de colonisare că se poate mai ușoare.

Bielul Thaly declară cănd în Pecenegii au fost maghiari, ne declară decă Moldova a fost maghiară de oare ce acest popor locuia un timp foarte scurt această populație în România; d. Coloman Thaly e modest în declararea sa, căci poate să fie și mai mult, fiindcă istoriografi ruși și slavi declară că pecenegii, un popor mongol, locuian altădată Volga, Don și apoi Sudul Rusiei și Dniplur, așa fiind Rusia dela Urș și până la Doistru era și ea a Maghiarilor; apoi dacă vom lucea în considerație că Hunii și ei erau maghiari și că Attila a străbăt părăna Châlons și părăna la porțile Romei, Italia decă și Francia sătă ale Maghiarilor.

Pentru a convinge pe onorabilul deputat maghiar, suntem forțați a cita aci pe celebrul monografist rus Costomar, care dăce următoarele în volumul XI intitulat: „Rusia federativă din antichitate“: Statele slave din Sud fură prada Pecenegilor și a Cumanilor, a Bulgarilor și Tatarii; Pecenegii venind după Goți și se așezără pe malul Vieniței, dar goniti de bulgari plecară spre Don și apoi spre Bug și Doistru. Naivalind asupra Aschiului horedei lor fură respinse de cneuzul Volodimir, ear de atunci ei n'au mai înădrănit să atingă statele slave din Sud-Vest...“

Să povestesc una din aceste date, ce s'ar pără că n'are nici o însemnatate, dară care poate să se căză rău la văpsește.

Ei, în copilarie mea nu-mi aduc aminte să fi vădut, ba nici pomenescu na era, ca se pue negosturi nostrii potcoave la pragurile prăvăliilor lor. Din potrivă, este că cunvinează dicăturile noastre în privința potcoavelor:

Si-a lepădat potcoavele, așa că a murit. Umbă după potcoave de ca morți. Așa umbă după trebură care nu pot să-i aducă nici un folos sau își perde timpul degeaba. A potcovit bine pe cineva.

Așa că prin violenie a înșelat pe neștiente.

Acesti străini vinind cu deșertele lor credințe, că așa că potcoavele de ca găsite pe drum, aduce noroc la casa omului, multă din ei și potcoviră pragurile prăvăliilor.

La noi după cum audările din cătăurile asupra potcoavelor, numai noacu nu însemnează.

(Va urma.)

În baza acestor considerații intră cătăva istorice, somără pe onorabilii vecini a nu se genă în deducționile lor și lăsând modestie, că care în general sunt cam cercata și declară franc pretențiile lor asupra Pusiei, Italiei și chiar Franției, cel puțin pără acolo unde a străbătut teritoriul Attila.

Români și Maghiari.

Articulul ce urmează este cel din „Le Bien Public“, signalat de noi în noul nostru de Marti.

Articulul e scris într-un ton împăcitor, clar și este de interes politic.

De aceea îl împărtășim în tot cuprinsul lui în traducere românească, precum urmează:

„Români din provinciile răsăritene ale imperiului austro-ungar se pot de sigură număra între desmoșteniți soarte.

Această populație latină de aproape patru milioane de sufiți, ocupă un vast teritoriu, pe care și grupată în mase compacte: abia se afă, în mijlocul atâtdeasă, cătreva aglomerări mai mulți sau mai puțin numeroase de locuitori de origine germanică sau maghiară.

Aproape totalitatea Românilor din imperiul austro-ungar locuiesc în țările care fac parte din Ungaria, numai de cătăva ani; acele țări sunt mărele principat al Transilvaniei și parteua Ungariei, care se intinde dela estremele apusane a Transilvaniei până la tăriful stâng al Tisei.

Compară cu populaționile ce le sunt vecine, eici și în favoare-le nu numai vechimea originis, ci și superioritatea numărului; și cu toate acestea, situația lor politică, care dela cucerirea maghiară în coace, era situația unui popor subjugat, căruia nici sătări străini nu-i lăsă nimic din independență lui, a devenit și mai rea, în secolul al cinci-spre-decea, când năvălitorii Unguri și Secui, în urire cu colonii Sacseni, formără între deșeuri un pact solemn pentru a luce Românilor pără și umbra drepturilor lor civile, politice și religioase. Acest pact devine legea fundamentală a principatului Transilvaniei; el e cunoscut în istorie sub numele de *Unionism nationum*. În starea de înjoire creată prin acest pact, România se găsiră nu numai supuși legilor ce găvernau atunci feudalitatea, dar se imaginări în contrale măsuri de rigore speciale, care îi lovira în religiune, în moravurile și chiar în limbi lor. E curios studiul vecușănilor neanădute indurate de Români, chiar în momentul, când ideile de umanitate, de toleranță și de civilizație începeau a se răspândi în toată Europa. Această apăsare a făcut pe poporul român să părăibă răbdarea de mai multe ori; și de multe ori el a trebuit să recurgă la revoltă, pentru a incerca să pună capăt abuzurilor comise în pagube lui. Dar toate aceste incercări au fost zadarnice. Forța a primat totdeauna dreptul.

De parte a se imbinătăți condițiunea Românilor din Transilvanie, ea devenind din ce în ce mai de nesuflete în cei dințănuți ani ai acestui secol; cu toate acestea jugul ce li se impunea și în această epocă, luă un caracter deosebit. Cetățenii din orașe și seneorii unguri concepând idea de a maghiariza, prin totușii mijloaci putințioase populaționile de rasă străină în mijlocul căror trăian, își aruncă mai întâi ochii pe servicii români, pe care deploărălor lor stare materială și spiritual lor putin cultivat părea a-i face mai proprii pentru această asimilare; era vorba ca, exercitând sistematic asupră-le un fel de constringere intelectuală, să-i fusioneze în naționalitatea

dela pretorul, prin care să se demande concordarea.

Pretorul nici la expresa rugare a oficialui parochial, în care i se arată, că poporul nostru e resolut a nu concede înmormântarea, nă voit se scie de mandat. În 17 Decembrie a. c., vin, trimis de preorele, doi gendarmi, cerând a se da voie, să se înmormânteze moarta în cimitirul nostru, fără a avea însă vre un mandat în scris dela trimitător. Poporul nostru, audind, că nici gendarmii n'au mandat, a strigat în gura mare, că nu concede înmormântarea cu nici un preț. Până ce poporul a ajuns la servitul divin, greco-catolicii s'au apucat și fără concesiune — sub scutul gendarmilor — de groapă. După biserica s'a adunat întreg poporul nostru, în frunte cu parochul locului, în cimitirul, cerând dela gendarmi mandatul, pe baza căruia sunt impunericiti a urma astfel precum urmează. Nepotenți și justifica gendarmi, de la o parte procedura, ear' de altă parte arătându-li-se acestora reaștuințea ministerială suspomenită, său retras, insistând, ca să ese din cimitiru săpătorii groapei.

Astfel se duse apoi poporul la ale sale. Pe la 4 ore seara din 17 Decembrie ne pomenim în comuna noastră cu adjuncțul pretorial. De loc a fost adunat și poporul în masă, cerând să i se dea mandat în scris, altfel nu va concede înmormântarea. Interpelări și provocări între popor și adjuncți își iau inceputul. De odată ce să vedă! Unescadron de husari și vre-o 30 hoveniști sosec în comună noastră cu armelor puse în stare resboinică spre a dezlătu revolta ce nu se există. După ce acestia au văzut că pretorul ia dus în Aprilie cu patru luni mai naîntă și că nu-i lipsește de ei, s'au întors de unde au venit. Adevărat, că puțerea statului ajunge prete tot locul!

Varietăți.

* (Transferare.) Escel. Sa dîl ministru de justiție a transferat pe vice-notarul dela tribunul reg. din Caransebeș, Iulie Pușcarin, la tribunul reg. din Budapesta în aceeași calitate.

* (Postal). La gara din M. Oșorhei s'a deschis Joi în 9/21 Dec. un nou oficiu postal.

* (Universitatea națională să sească) își continuă sedințele*. În sedința dela 19 intre alte s'a desbatut și petițiunile comunelor bisericesci gr. or. din Sighișoara, Vinerea, Boiu Tâlmăcel, Porcesci, Sebeșul sup. și inf. și a com. gr. cat. din Sibiu pentru subsiliu în favorul scădeelor. Comisiunea din considerante la starea actuală a cassiei a propus respingerea petițiunilor. În decursul desbatutrei s'a mai făcut o propunere și în favorul comunei bisericesci din Lanțrâm. Majoritatea universităței a permis propunerea comisiunii, eară Dr. Păcurară înșinuit vor separat. Voțul majoritathei noi îl alărmă că este, cel puțin inopportun.

* (Pentru Ciangăi) s'a tinut Luni în Budapesta conferință în care s'a statorit înlesnirea reasădării în Ungaria a acelor ciangăi, cari vor voi a fi reasădați. Spre stîrșitul acesta s'a constituit un comitet.

* (Ober d'ank) fu spădurat în 8/20 la 7 ore dimineață în Triest.

* Bontoux și Feder, cunoscuți de cănd cu Kraachul sérbesc, se telegrafoaz din Paris, că sunt condamnați la 5 ani închisoare, 3000

franci pedeapsă în bani și la suportarea speselor judecătorescii.

* (Timpul) e frumos dar friguros. Termometrul s'a coborât 8 graduri sub 0. De a seară termometrul s'a pus până la 0. Noureală, semne de ninsoare.

Bursa de Viena și Pestă

Din 21 Decembrie n. 1882.

	Viena	B-pestă
Renta de sur ung. de 6%	118.10	118.50
Renta de sur ung. de 4%	84.85	84.95
Renta ung. de hârtie	83.85	84.10
Renta ung. de hârtie de 6%	132.75	133.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	88.25	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de al drumului de fer orient ung.	93.25	93.25
Oblig. de stat dela de recuperare	97.75	98.—
Oblig. ung. cu claușuli de sorire	94.75	94.50
Oblig. ung. urbariale temeseiană	97.50	97.50
Oblig. ung. urb. temes. cu claușuli de sorire	94.50	95.—
Oblig. urbariale transilvania	97.25	97.25
Oblig. urbariale croato-slavonice	99.—	98.50
Oblig. ung. de recuperare	96.50	97.25
Rente decimel de vin	113.80	113.—
Sorii de stat austriaci	110.90	109.—
Sorii de stat austriaci în hârtie	75.85	75.70
Datorie de stat austriac în argint	76.60	75.50
Rente de stat austriac	94.90	94.50
Sorii de stat dela 1860	129.75	129.—
Ajunctie de bancă austro-ung.	83.1	82.—
Ajunctie de bancă austro-ung.	274.25	273.50
Ajunctie de credit aust.	283.70	283.80
Lor. de la poftă de trei luni	119.30	119.30
Serisuri fondator ale instituției "Albină"	—	100.—
Argint	—	—
Gălbini	5.65	5.65
Napoleon	9.47/2	9.45
100 mărci nemțesci	65.65	65.65

Nr. 6. [318] 1—3

CONCURS.

Pe baza statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a instrucțiunii votate de sinodul archiepiscopal ceană la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru înălținerea postului vacanță de protopresbiter în tracătul Sibiu.

Fiiitor protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tracătului, anume în cetatea Sibiu, așa însă: ca până la devenirea în vacanță a parochiei protopresbiterale dela biserică Schimbăre la față din cetate, el în local aceleia să ocupe în mod provizoriu parochia dela biserică Bunei-Vestiri din suburbii Iosefin.

Emolumentele impreună cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ale protopresbiteral, care stau din ajutoriu de stat și din tacele ce incurg pentru sedințele de cununie, pentru vizitarea comunelor tractuale, pentru proceseele divortiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasă A II a din Sibiu, suburbii Iosefin, eventualmente ale celei din cetate, impreună cu locuință în natură.

La postul acesta pot concurge bărbați apti și bineemeritați pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din instituțile metropoliei noastre și au susținut cu succes bun examenul rigoros de calificare, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodoxe afară de metropoliile noastre, dar apoi au depus examenul de calificare înaintea comisiunii esaminatoare a consistoriului archiepiscopal.

Pot însă concurge și fără testiunii de calificare profesorii de teologie și preoții chirionotii înainte de introducere esamenelor de calificare, dacă în celelalte au calificare, dacă în celelalte au calificare prescrisă mai sus.

În mod excepțional mai pot concurge și fără prescursa calificare gimnasiașă acel administrator protopresbiteral, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acuratețea ma-

nifestată în administrație protopresbiteralui, vor avea dela consistoriu archiepiscopal (plenar) specială îndreptare la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au așii asterne suplele concursuali la Venerabilu consistoriu archiepiscopal în Sibiu, în restimp de 30 dîle dela prima publicare a acestui concurs în foaia "Telegraful Roman", alăturând căte o tabelă de calificări, care să conțină date exacte și precise în următoare rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurențului, anii etății (anul, luna și ziua nașterii); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat și a. a.) studiile pregătitoare teologice (anul și locul alegorii și esamenul de calificare); serviciile de până acum pe terenul bisericesc (tempul, locul și categoria alegorii); în fine cunoștința limbilor și alte reflecții. Datele din această tabelă sunt de a se întări cu documente care să se aducă în original, precum carte de botz, testimoniul scolaristic și de maturitate, testimoniul teologic și de calificare, atestate de servicii bisericesci și eventualmente toate altfel de recomandări.

Sibiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tracătului Sibiuului.

președinte: notar: Moise Lazar m. p. Demetru Comșa m. p. adstr. ppresbiteral.

Viena! Paris! London!

Audiți și mirați!

Administrăția maselor a făltuit "Mari fabrici Anglo-Britice de Argint" vine doar mărfurile de parte sub prețul de vânzare. Pe lângă trimitere suntem sau pe lângă rambursul de 4.850 primeste cineva un soricu foarte solid de masă și de desert din argint cel mai fin Anglo-Britic care mai naîtă costă peste 40 m. și prezintă de către comandator gașnicie în semnătură mandatorului și de 10 ani alb. 6 cuptite de masă în lama esențială de oțel.

6 fundute de argint variabil anglo-brit.

6 linguri massive de argint anglo-brit.

1 lingură de supă, de argint anglo-brit.

6 răzmîtore de cuptite esențiale de argint anglo-brit.

6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.

6 furcute de desert de argint variabil anglo-brit.

1 rezervor esențial de piper sau de zăchar.

6 pahar frumos massive de oane.

6 linguri fine de os de argint anglo-brit.

1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 cm. de lungime.

1 stricărată de tei sărat caea m. în fină.

1 fesnic pompos de salon

62 bușeti.

Dovada că anunțul meu n're ciarlatană drept basă, mă oblig prin aceasta în publică, dacă maria nu convine, a o reprim fără nici o pedeçă, prin urmare oră ce comandă și fără risic.

Cine vrea să cumpere marfa bună și solidă, să se adreseze pe căt timp mai este provisoriu, cu toată increderea la

J. II. Rabbinovitz, Vienna.

Depozit central al fabricii de argint Anglo-Brit. II. Schiffamtsgasse 20.

Prăf de curățit pentru serviciul de mai sus se

afejă la mină per secțiuni 15 gr.

Filiale: Paris, London.

Nr. 157

[315] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de căpitan pe lângă nepuținciosul paroch Ioan Moșoiu în parochia de clasă a III-a dela biserică nouă din Simon, protopresbiteral Braniș, conform grăgioasei ordinații consistoriale dată 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. să scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 dîle dela prima publicare.

Emolumentele impreună cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parochiale în sumă de 200 fl. v. a. pe an.

Concurrentii au așii trămite subscrisul suplele lor instruite în sensul statului organic și conform regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878.

Brașov, 26 Noemvre 1882.

În cotelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p., prot. ca adstr. ppresb. al Branișului.

Serisuri fonciare de 6%
ale Institutului de credit și de economii „Albină” în Sibiu.

Aceste serisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese și ofer siguranță cea mai mare, fiind coperte:

1. prin hipotecă **în treiță**, care întră siguranță pupilară usită și care în partea ei cea mai mare stă din moșie (realitatea de câmp). Conform legii aceste ipoteze servesc **exclusiv** pentru asigurarea detențorilor (posesorilor) de serisuri fonciare ceea ce se face evident în cartea funduară la fiecare instalație;

2. prin un fond de garanță prescris prin lege de **200.000 fiorini**, elocat în efecte publice sigure.

3. prin **totă cealaltă avere** a instituției.

Cuponii de interes se plătesc fără de nici o subtragere la semestrul, în 1 Aprilie și 1 Octombrie a fie-cărui an la cassa instituției în Sibiu, la filiala instituției în **Brașov** și la „Banca comercială ungă în Budapesta”.

În toate aceste locuri se dau și împunuturi pe scrisurile fonciare ale instituției până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interesa la an.

Serisurile fonciare se răscumpără în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorți fără anul în luna Septembrie. El se afă de vânzare în cursul și aici și la

J. P. Kabdebo,

[305] 3-4 bancair în Sibiu.

Petru Tisu,

mi permit și în această cale de a aduce la cunoștința onorabilului public, că mi am deschis

cancelaria mea advocațială pe lângă tribunalul regiu din Panciova.

[319] 1-3

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestimente și recusite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 14-30

in Budapest, strada Vájului, Váczi utca Nr. 17.

Felon sau Odajdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, praporii. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

Comande se efectuează prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele de Evangelie etc.

